

QualityPractice
Assistenten

Angst voor de tandarts: een uitdaging; ook voor de assistent

Updatedag 2 8 juni 2018

Erik Vermaire – tandarts-angstbegeleiding en onderzoeker TNO

ACTA Dentist Education for **PRELUM** Preventive Research in Endodontics

QualityPractice

Erik Vermaire

- Tandarts-angstbegeleiding NWZ
- Tandarts-onderzoeker TNO en UMCG

QualityPractice Vanmiddag

Stoomcursus angstbegeleiding in 40 minuten

- Theorie (klein stukje)
- Voorbeelden van problematiek
- Tips om angst te verminderen
- Vragen

QualityPractice Theorie

- Hoe vaak komt angst voor de tandarts voor?
- Hoe ontstaat angst en hoe wordt het in stand gehouden?

Theorie – Hoe vaak komt tandartsangst voor?

Prevalence of dental fear and phobia relative to other fear and phobia subtypes

Journal: J Oral Maxillofac Surg. 2009; 67(10): 2013-2019. The Author(s). Journal compilation © 2009 Blackwell Publishing Ltd

Dental fears and phobias 1339

Subtype	n	95% CI	Prevalence (%)	Prevalence of other subtypes (%)
Specific	109	9.5-12.4	10.2	10.9
General	109	10.1-13.0	11.5	12.2
Specific + General	109	10.1-13.0	11.5	12.2
None	109	10.1-13.0	11.5	12.2
Phobia	109	10.1-13.0	11.5	12.2
Specific	109	10.1-13.0	11.5	12.2
General	109	10.1-13.0	11.5	12.2
Specific + General	109	10.1-13.0	11.5	12.2
None	109	10.1-13.0	11.5	12.2

Note: The table in the image shows prevalence percentages for various subtypes of dental fear and phobia. The 'Specific' and 'General' subtypes are circled in blue in the original image.

QualityPractice Theorie – kwaliteit van leven

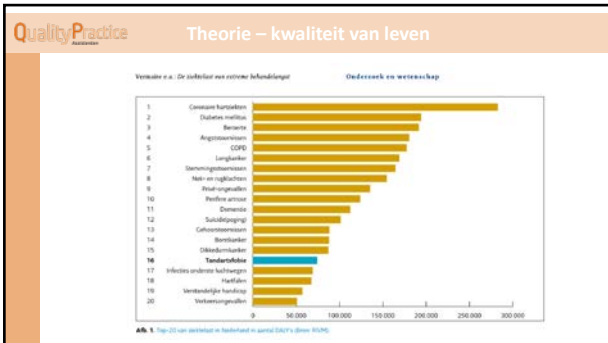
Community Dent Oral Epidemiol 2009; 37: 405-410

Dental anxiety and quality of life: the effect of dental treatment

Journal: Community Dent Oral Epidemiol 2009; 37: 405-410. The Author(s). Journal compilation © 2009 Blackwell Publishing Ltd

E. H. Vermeir¹, M. de Jong² and J. W. A. van't Hof-Grootenboer²

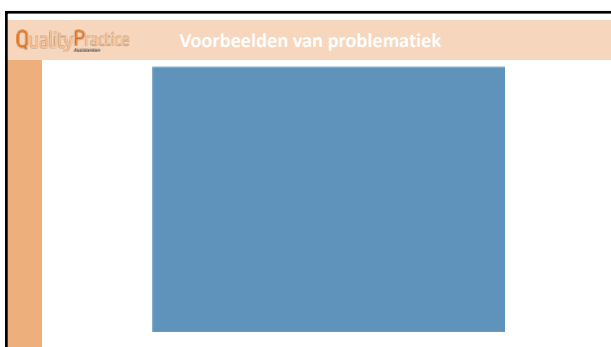
¹Academy Center for Dentistry, Amsterdam, The Netherlands; ²Department of Oral Health and Behavioral Science, Amsterdam, The Netherlands; ³Medical Center, Groningen, The Netherlands

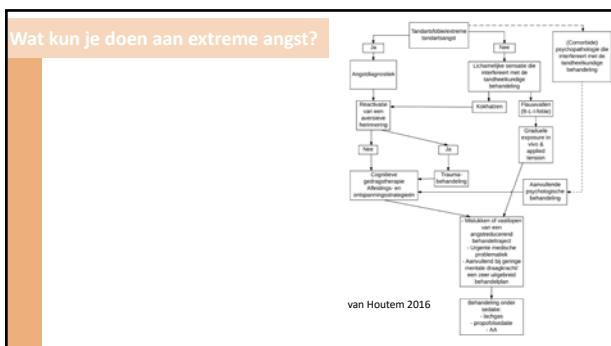

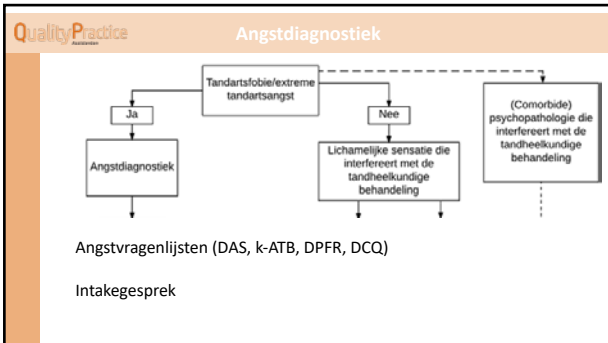
- QualityPractice
Theorie – hoe ontstaat angst?
- Eigen slechte ervaringen ("conditionering")
 - Geconditioneerde stimulus (CS) b.v. geluid van de boor samen met:
 - Ongeconditioneerde stimulus (UCS) b.v. pijn
 - Gezien bij of gehoord van ouder / verzorger
 - Negatieve verhalen / informatie van anderen

QualityPractice Angstdiagnostiek

stimulus	ramp
Geluid boor	Bloedagressief worden
....
.....
.....

Geluid van de boor → bloedagressief

QualityPractice Uitvragen angstopwekkende stimuli

"Waar ben je nu precies bang voor?"
"....DE BOOR"

"Wat aan de boor vind je nu precies zo eng?"
"DAT JE UITSCHIJT IN MIJN WANG"

"Dus je bent bang dat als ik ga boren, ik dan uitschiet in je wang?"
"JA, DAT KLOPT"

"Is er verder nog iets waar je nu precies bang voor bent?"
"JA, DAT IK STIK IN HET WATER VAN DE BOOR"

"Dus je bent bang dat als ik ga boren, je dan stikt in het water?"
"JA, DAT KLOPT"

QualityPractice Uitvragen angstopwekkende stimuli

STIMULUS	RAMP
BOOR	UITSCHIETEN IN WANG
BOOR	STIKKEN IN WATER

AS-IF FRAME:
 STEL NOU DAT JE ZEKER WEEET DAT IK NIET UITSCHIET MET DE BOOR en JE OOK NIET STIKT IN HET WATER, IS ER DAN NOG IETS WAAR JE BANG VOOR BENT?

"NEE" -> ANGSTDIAGNOSTIEK IS (GROTENDEELS) KLAAR
 "JA" -> WAAR BEN JE DAN NOG MEER BANG VOOR?

QualityPractice Technieken om angst te verminderen

- EMDR
- Graduele exposure in vivo
- Afleiden
- Vragen naar "gebruiksaanwijzing"
- Controle geven

QualityPractice EMDR

- Traumaverwerking
- Vaak niet alleen op tandheelkundig vlak
- Effectief in veel situaties

QualityPractice **Graduele exposure in vivo**

Stapsgewijs blootstellen aan angstwekkende stimulus

- Zónder dat de verwachte ramp optreedt
- Waarbij de lichamelijke respons normaliseert

Drie variabelen, waarvan er per vervolgstap slechts één mag wijzigen

- Tijd
- Intensiteit
- Afstand

QualityPractice **Afleiden**

- Korte termijngeheugen belasten → geen ruimte voor angst
- Spanningsniveau omlaag brengen:
 - Voeten wiebelen
 - Ademen door de buik te bewegen
 - 1000-7
 - 5 dingen die je ziet, 5 dingen die je hoort, 5 dingen die je voelt
 - Ontspanningsoefeningen

QualityPractice **Vragen naar "gebruiksaanwijzing"**

- "Wat is je handleiding / gebruiksaanwijzing?"
- "Hoe wil je dat ik je behandel?"
- "Hoe kan ik aan je zien dat het te spannend voor je wordt?"

QualityPractice **Controle geven**

- Voorspelbaar en beheersbaar maken
- Stopteken afspreken (en nakomen!)
- Meekijken met de behandeling

QualityPractice **Samenvattend**

- Ook in de huispraktijk kun je angstdiagnostiek en behandeling
- Uitvragen van de angst (wat aan de is zo naar)

Bij traumatische problematiek → verwijzen voor EMDR

- Geeft de patiënt de regie
- Wees alert op andere psychische aandoeningen

QualityPractice **Samenvattend**

- Vragen?
- j.h.vermaire@nwz.nl
- erik.vermaire@tno.nl
